

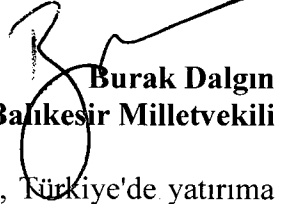

Burak Dalgın
Balıkesir Milletvekili

31091

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Sanayi ve Teknoloji Bakanı Sayın Mehmet Fatih Kacır tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim. 18 Temmuz 2025.

Burak Dalgın
Balıkesir Milletvekili

Çinli otomotiv şirketi BYD ile Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı arasında, Türkiye'de yatırıma yönelik anlaşma Temmuz 2024'de imzalanmıştır.

Bu anlaşmadan önce, 7/6/2024 tarihli ve 8939 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı'yla, Çin'den ithal edilen içten yanmalı ve hibrit binek otomobillere "ithalat değerinin yüzde 40'ı veya 7 bin dolar/adet (hangisi yüksekse)" şeklinde ilave gümrük vergisi uygulanmasına karar verilmişti. Ancak, BYD firması, Manisa ilimizde otomobil fabrikası kurma yatırımı taahhüdü karşılığında, sözkonusu ilave gümrük vergisinden muaf tutulmuştu. Söz konusu muafiyet BYD firmasının yatırım taahhüdünü yerine getirmesi beklenmeden, hemen devreye alınmıştır.

Sözkonusu ilave vergi muafiyeti sonrasında, BYD'nin Türkiye otomotiv sektöründe pazar payını ciddi şekilde artırdığı görülmektedir. BYD firması 2025'in ilk altı ayında 25 bin 501 araç satarak Türkiye pazarında 2025'in en hızlı büyüyen otomobil markası ve en çok satış yapan 10 markadan biri olmuştur. Mukayese yapmak gerekirse, BYD'nin 2024'un ilk altı ayında Türkiye'de sattığı araç sayısı sadece 1426'dır. Bir diğer deyişle, firmanın pazar payını bir senede %0,02 seviyesinden %4 seviyesine çıkardığı görülmektedir.

Bununla birlikte, basına yansıyan haberler ve otomotiv sektöründen üst düzey temsilcilerin açıklamaları, BYD'nin fabrika açma taahhüdünün üzerinden bir yıl geçmesine rağmen Manisa'da fabrika inşaatına ilişkin somut bir faaliyetin henüz başlamadığını işaret etmektedir. BYD teşvik avantajından yararlanmış, ancak henüz yatırım tarafında önemli adımlar atmamış görünmektedir.

Bu bağlamda;

1. BYD'nin Manisa'da kurmayı taahhüt ettiği fabrikanın inşasında gelinen son aşama ve zaman planı nedir? Fabrikanın ne zaman faaliyete geçmesi planlanmaktadır?
2. BYD'ye yatırım teşviği çerçevesinde tanınan gümrük vergisi imtiyazları neden yatırım, üretim ve istihdam gibi belirli taahhütlerin yerine getirilmesine bağlanmamıştır?
3. BYD ile imzalanan anlaşma kapsamında, yatırımın aksaması senaryosu düşünülerek teminat mektupları alınmış mıdır? Şayet firmadan teminat mektupları alındıysa, bu teminat mektupları Çin'de mukim bankalar aracılığıyla mı nakde çevrilecektir?
4. BYD'nin gümrük vergisinden muaf tutulması nedeniyle halihazırda elde ettiği ilave kazanç fabrika için yapacağı yatırıma kıyasla ne seviyededir? Firma yeni fabrikasını kurmadan amorti etmiş midir?
5. BYD firması Mayıs 2025'te Macaristan hükümetiyle anlaşarak bu ülkede bir bölgesel genel merkez ve ARGE merkezi kurmayı taahhüt etmiştir. Firmanın ülkemizde yapacağı yatırım teşviki bunun gibi katma değer taahhütleri içermekte midir?